[2018] 3 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 1011

ਨੰਦਕੁਮਾਰ ਅਤੇ ਹੋਰ

ਬਨਾਮ.

ਕੇਰਲ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ

(2018 ਦੀ ਫੌਜਦਾਰੀ ਅਪੀਲ ਨੰ. 597)

20 ਅਪ੍ਰੈਲ, 2018

[ਏ. ਕੇ. ਸੀਕਰੀ ਅਤੇ ਅਸ਼ੋਕ ਭੂਸ਼ਣ, ਜੇ.ਜੇ.]

ਹੇਬੀਅਸ ਕਾਰਪਸ - ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੰਬਰ 4 ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਸਦੀ ਧੀ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੰਬਰ 1 ਦੀ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਹੈ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਧੀ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ - ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਨਜ਼ਰਬੰਦ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੰਬਰ 1 ਨੇ ਉਸ ਦਿਨ ਵਿਆਹ ਯੋਗ ਉਮਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਸੀ ਜਿਸ ਦਿਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਵਿਆਹ ਹੋਇਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਉਸਦੀ ਧੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੰਬਰ 1 ਦੀ ਵਿਆਹੁਤਾ ਪਤਨੀ ਨਹੀਂ ਸੀ - ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੀ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਲਈ ਅਤੇ ਉਸਦੀ ਧੀ ਦੀ ਹਿਰਾਸਤ ਉਸਨੂੰ ਸੌਂਪ ਦਿੱਤੀ - ਅਪੀਲ 'ਤੇ, ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਇਆ ਗਿਆ: ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੰਬਰ 1 ਅਤੇ ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੀ ਧੀ ਦੋਵੇਂ ਬਾਲਗ ਹਨ ਅਤੇ ਵਿਆਹ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਵੀ ਇਕੱਠੇ ਰਹਿਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਰੱਖਦੇ ਹਨ - ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ 'ਲਿਵ-ਇਨ ਰਿਲੇਸ਼ਨਸ਼ਿਪ' ਨੂੰ ਅਧਿਕਾਰਤ ਕਰਦੀ ਹੈ - ਪਸੰਦ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਲੜਕੀ 'ਤੇ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਕਿਸ ਨਾਲ ਰਹਿਣਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹੈ - ਲੜਕੀ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੰਬਰ 1 ਨਾਲ ਰਹਿਣ ਦੀ ਆਪਣੀ ਇੱਛਾ ਜ਼ਾਹਰ ਕੀਤੀ ਹੈ। 1, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਇਤਰਾਜ਼ਯੋਗ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ - ਘਰੇਲੂ ਹਿੰਸਾ ਤੋਂ ਔਰਤਾਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਐਕਟ, 2005 - ਵਿਆਹ ਸੰਬੰਧੀ ਕਾਨੂੰਨ - ਹਿੰਦੂ ਵਿਆਹ ਐਕਟ, 1955 - ਸ ਸ.5, 12 - ਭਾਰਤ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨ - ਇੱਕ ਬਾਲਗ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਪਸੰਦ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ।

ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ, ਅਦਾਲਤ

ਰੱਖਿਆ: ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੰਬਰ 1 ਅਤੇ ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੀ ਧੀ ਦੋਵੇਂ ਬਾਲਗ ਹਨ। ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਵਿਆਹ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਸਨ (ਜੋ ਕਿ ਸਥਿਤੀ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਵਿਵਾਦਿਤ ਹੈ), ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵਿਆਹ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਵੀ ਇਕੱਠੇ ਰਹਿਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ। 'ਲਿਵ-ਇਨ ਰਿਲੇਸ਼ਨਸ਼ਿਪ' ਨੂੰ ਹੁਣ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੁਆਰਾ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੈ ਜਿਸਨੇ ਘਰੇਲੂ ਹਿੰਸਾ ਤੋਂ ਔਰਤਾਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਐਕਟ, 2005 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਆਪਣਾ ਸਥਾਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਲਿਆ ਹੈ। ਲੜਕੀ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੰਬਰ 1 ਨਾਲ ਰਹਿਣ ਦੀ ਆਪਣੀ ਇੱਛਾ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਲੜਕੀ ਦੀ ਹਿਰਾਸਤ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੰਬਰ 4 ਨੂੰ ਸੌਂਪਣ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 10, 14 ਅਤੇ 15][1015- ਸੀ; 1018- ਬੀ- ਸੀ]

ਸ਼ਫੀਨ ਜਹਾਂ ਬਨਾਮ ਅਸ਼ੋਕਨ ਕੇ.ਐਮ. ਅਤੇ ਹੋਰ। 2018 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. ਔਨਲਾਈਨ ਐਸ.ਸੀ. 343 - ਇਸ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ।

ਫੌਜਦਾਰੀ ਅਪੀਲ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ: 2018 ਦਾ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 597।

ਕੇਰਲਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਏਰਨਾਕੁਲਮ ਵਿਖੇ 28.04.2017 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ, ਡਬਲਯੂ. ਪੀ. (ਫੌਜਦਾਰੀ) ਨੰਬਰ 149 ਆਫ਼ 2017 ਵਿੱਚ।

ਸਿਧਾਰਥ ਦਵੇ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਜੇਮਤੀ ਬੇਨ, ਏ. ਰਘੂਨਾਥ, ਐਮ. ਜੀ. ਯੋਗਮਾਯਾ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਲਈ ਵਕੀਲ।
ਵਿਪਿਨ ਨਾਇਰ, ਪੀ. ਬੀ. ਸੁਰੇਸ਼, ਅਭੈ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ, ਕਾਰਤਿਕ ਜੈਸ਼ੰਕਰ, ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀਆਂ ਲਈ ਵਕੀਲ।

ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ

ਏ. ਕੇ. ਸਿੱਕਰੀ, ਜੇ. ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। 1. ਛੁੱਟੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ।
2. ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲ ਵੱਲ ਲੈ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਸੰਖੇਪ ਤੱਥ ਇਹ ਹਨ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੰਬਰ 1 ਨੇ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਥੁਸ਼ਾਰਾ ਨਾਲ ਵਿਆਹ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਇਹ ਵਿਆਹ 12.04.2017 ਨੂੰ ਕੇਰਲਾ ਦੇ ਤ੍ਰਿਵੇਂਦਰਮ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤ ਚੱਕੁਲਾਥੁਕਾਵੂ ਬਾਗਵਤੀ ਮੰਦਰ ਵਿੱਚ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਤੁਸ਼ਾਰਾ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਵਿਆਹ ਦੀ ਮਿਤੀ 'ਤੇ, ਉਹ 19 ਸਾਲ ਦੀ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਵਿਆਹ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਸੀ। ਅਜਿਹਾ ਲਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਵਿਆਹ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਉਹ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੰਬਰ 1 ਨਾਲ ਉਸਦੀ ਪਤਨੀ ਵਜੋਂ ਰਹਿਣ ਲੱਗ ਪਈ।

3. ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੰਬਰ 4 ਤੁਸ਼ਾਰਾ ਦਾ ਪਿਤਾ ਹੈ। ਉਸਨੇ ਕੇਰਲਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਡਬਲਿਊ.ਪੀ..(ਸੀ.ਆਰ.ਐਲ..) ਨੰਬਰ. 149/2017(ਸ) ਵਜੋਂ ਹੇਬੀਅਸ ਕਾਰਪਸ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ 10.04.2017 ਤੋਂ, ਉਸਦੀ ਧੀ ਤੁਸ਼ਾਰਾ ਲਾਪਤਾ ਸੀ। ਉਸਨੇ ਉਕਤ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਕਿ ਤੁਸ਼ਾਰਾ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੰਬਰ 1 ਦੀ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਸੀ। ਦਰਅਸਲ, ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੰਬਰ 4 ਨੇ 10.04.2017 ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਧੀ ਦੇ ਗੁੰਮ ਹੋਣ ਬਾਰੇ ਐਫਆਈਆਰ ਦਰਜ ਕਰਵਾਈ ਸੀ। ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਇਸ ਤੱਥ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ, ਉਸਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਭਾਵੇਂ ਉਕਤ ਐਫਆਈਆਰ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਪਰ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਜਾਂਚ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਉਸਦੀ ਧੀ ਨੂੰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਹੈਬੀਅਸ ਕਾਰਪਸ ਰਿੱਟ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ। ਇਹ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ 25.04.2017 ਨੂੰ ਦਾਖਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਦੂਤ ਦੁਆਰਾ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਵਿੱਚ ਨੋਟਿਸ ਦੇਣ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਸ ਦਿਨ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੰਬਰ 1 ਤੋਂ 3 ਨੂੰ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੰਬਰ 4 ਦੀ ਧੀ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਵੀ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। 28.04.2017 ਨੂੰ, ਜਦੋਂ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ 'ਤੇ ਸੁਣਵਾਈ ਕੀਤੀ ਗਈ, ਤਾਂ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੰਬਰ 4 ਅਤੇ ਉਸਦੀ ਪਤਨੀ ਮੌਜੂਦ ਸਨ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵੀ ਮੌਜੂਦ ਸਨ। ਵਤਗਤੀਯੂਰਕਾਵੂ ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ ਦੇ ਸਬ ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਆਫ਼ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਨਜ਼ਰਬੰਦ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਤੁਸ਼ਾਰਾ ਸਮੇਤ ਧਿਰਾਂ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਕੀਤੀ।

4. ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉੱਪਰ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਤੁਸ਼ਾਰਾ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਉਹ 19 ਸਾਲ ਦੀ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਵਿਆਹ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਸੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਔਰਤਾਂ ਲਈ ਵਿਆਹ ਦੀ ਉਮਰ 18 ਸਾਲ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇੱਥੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੰਬਰ 1 ਦੀ ਉਮਰ ਬਾਰੇ ਵਿਵਾਦ ਪੈਦਾ ਹੋਇਆ। ਇਹ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੰਬਰ 4 ਦਾ ਤਰਕ ਸੀ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੰਬਰ 1 21 ਸਾਲ ਤੋਂ ਘੱਟ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਉਹ ਵਿਆਹ ਯੋਗ ਉਮਰ ਦਾ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਸ ਤੱਥ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ ਲਈ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੰਬਰ 1 ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਜਨਮ ਮਿਤੀ ਦੱਸਣ ਲਈ ਕਿਹਾ। ਉਸਨੇ ਆਪਣੀ ਜਨਮ ਮਿਤੀ 30.05.1997 ਦੱਸੀ, ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ, ਲਾਇਸੈਂਸਿੰਗ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਡਰਾਈਵਿੰਗ ਲਾਇਸੈਂਸ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ। ਇਸਨੂੰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੰਬਰ 1 ਦੀ ਜਨਮ ਮਿਤੀ ਮੰਨਦੇ ਹੋਏ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਪਾਇਆ ਕਿ ਉਹ 30.05.2018 ਨੂੰ ਹੀ 21 ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰੇਗਾ। ਇਸ ਲਈ, 12.04.2017 ਨੂੰ, ਜਦੋਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੰਬਰ 1 ਅਤੇ ਤੁਸ਼ਾਰਾ ਵਿਚਕਾਰ ਵਿਆਹ ਹੋਇਆ ਸੀ, ਤਾਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੰਬਰ 1 ਵਿਆਹ ਯੋਗ ਉਮਰ ਦਾ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਹ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਿਆ ਕਿ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੰਬਰ 4 ਦੀ ਧੀ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੰਬਰ 1 ਦੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਿਆਹੀ ਹੋਈ ਪਤਨੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਟਿੱਪਣੀ ਕੀਤੀ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਿਆਹ ਦੀਆਂ ਤਸਵੀਰਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਇਹ ਦਰਸਾਉਣ ਲਈ ਕੋਈ ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਇੱਕ ਜਾਇਜ਼ ਵਿਆਹ ਹੋਇਆ ਸੀ ਅਤੇ ਕੇਰਲ ਵਿਆਹ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ (ਆਮ) ਨਿਯਮ, 2008 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਥਾਨਕ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਵੀ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਤੁਸ਼ਾਰਾ ਦੀ ਹਿਰਾਸਤ ਉਸਦੇ ਪਿਤਾ ਯਾਨੀ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੰਬਰ 4 ਨੂੰ ਸੌਂਪ ਕੇ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇ ਦਿੱਤੀ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਤਰਾਜ਼ਯੋਗ ਹੁਕਮ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ:

> "ਅਸੀਂ ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੀ ਧੀ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਤੁਸ਼ਾਰਾ ਦੀ ਹਿਰਾਸਤ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਸੌਂਪ ਕੇ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰਦੇ ਹਾਂ। ਸਬ ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਆਫ਼ ਪੁਲਿਸ, ਵਾਟੀਯੂਰਕਾਵੂ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਤਿਰਵਨੰਤਪੁਰਮ ਵਿਖੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਿਵਾਸ ਸਥਾਨ 'ਤੇ ਜਾਣਗੇ।"

5. ਉਪਰੋਕਤ ਹੁਕਮ 'ਤੇ ਹਮਲਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

6. ਜਵਾਬਦੇਹੀਆਂ ਨੂੰ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰਬਰ 1/ ਕੇਰਲਾ ਰਾਜ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਅਧਿਕਾਰਤ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰਬਰ 2 ਅਤੇ 3, ਜਿਵੇਂ ਕਿ, ਪੁਲਿਸ ਸੁਪਰਡੈਂਟ ਅਤੇ ਸਬ-ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਆਫ਼ ਪੁਲਿਸ, ਨੇ ਰਾਜ ਦੇ ਵਕੀਲ ਰਾਹੀਂ ਆਪਣੀ ਪੇਸ਼ੀ ਦਰਜ ਕਰਵਾਈ ਹੈ। ਨੋਟਿਸ ਦੀ ਸੇਵਾ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਕੋਈ ਵੀ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੰਬਰ 4 ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ। ਉਪਰੋਕਤ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ, ਅਸੀਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਰਾਜ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੂੰ ਸੁਣਿਆ ਹੈ।

7. ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਸਾਫ਼-ਸਾਫ਼ ਦਲੀਲ ਇਹ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਵਿਆਹ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਵਿੱਚ ਜਾ ਕੇ ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਤਰੀਕਾ ਅਪਣਾਇਆ ਹੈ ਜੋ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਜਾਇਜ਼ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ

ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਤੁਸ਼ਾਰਾ ਸਵੀਕਾਰਯੋਗ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬਾਲਗ ਹੈ ਭਾਵ, 18 ਸਾਲ ਤੋਂ ਵੱਧ ਉਮਰ ਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸਨੂੰ ਜਿੱਥੇ ਵੀ ਚਾਹੇ ਰਹਿਣ ਜਾਂ ਆਪਣੀ ਪਸੰਦ ਅਨੁਸਾਰ ਜਾਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ। ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੰਬਰ 4 ਦੀ ਨਾਬਾਲਗ ਧੀ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਤੁਸ਼ਾਰਾ ਦੀ "ਹਿਰਾਸਤ" ਉਸਨੂੰ ਸੌਂਪੀ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦੀ।

8. ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਆਪਣੀ ਦਲੀਲ ਵਿੱਚ ਸਹੀ ਹਨ। ਰਾਜ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਵੀ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਉਪਰੋਕਤ ਸਥਿਤੀ 'ਤੇ ਵਿਵਾਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੀ ਇਸ ਦਲੀਲ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕੀਤਾ। ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੰਬਰ 1 (ਜੋ ਵਿਆਹ ਦੀ ਮਿਤੀ 'ਤੇ 21 ਸਾਲ ਤੋਂ ਘੱਟ ਉਮਰ ਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਵਿਆਹ ਯੋਗ ਉਮਰ ਦਾ ਨਹੀਂ ਸੀ) ਦੇ ਤੁਸ਼ਾਰਾ ਨਾਲ ਵਿਆਹ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਸਿਰਫ਼ ਇਸ ਲਈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੰਬਰ 1 21 ਸਾਲ ਤੋਂ ਘੱਟ ਉਮਰ ਦਾ ਸੀ, ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਵਿਆਹ ਰੱਦ ਹੈ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੰਬਰ 1 ਅਤੇ ਤੁਸ਼ਾਰਾ ਦੋਵੇਂ ਹਿੰਦੂ ਹਨ। ਅਜਿਹਾ ਵਿਆਹ ਹਿੰਦੂ ਵਿਆਹ ਐਕਟ, 1955 ਦੇ ਤਹਿਤ ਰੱਦ ਵਿਆਹ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਅਤੇ ਧਾਰਾ 12 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਜੋ ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ, ਵਿਆਹ ਰੱਦ ਹੋਣ ਯੋਗ ਵਿਆਹ ਹੋਵੇਗਾ।

9. ਹਿੰਦੂ ਵਿਆਹ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 5 ਅਤੇ ਧਾਰਾ 12 ਇਸ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰਦੇ ਹਨ ਜੋ ਹੇਠਾਂ ਦੁਬਾਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ:

“5. ਹਿੰਦੂ ਵਿਆਹ ਲਈ ਸ਼ਰਤਾਂ। - ਕਿਸੇ ਵੀ ਦੋ ਹਿੰਦੂਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਵਿਆਹ ਸੰਸਕਾਰਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜੇਕਰ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਪੂਰੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ,

ਯਾਨੀ ਕਿ xxxxx xxxx xxxx xxxx

(iii) ਲਾੜੇ ਨੇ ਵਿਆਹ ਦੇ ਸਮੇਂ ਇੱਕੀ ਸਾਲ ਅਤੇ ਲਾੜੀ ਨੇ ਅਠਾਰਾਂ ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਪੂਰੀ ਕਰ ਲਈ ਹੈ;”

12. ਰੱਦ ਹੋਣ ਯੋਗ ਵਿਆਹ।-(1) ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਆਹ, ਭਾਵੇਂ ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਜਾਂ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ, ਰੱਦ ਹੋਣ ਯੋਗ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਰੱਦ ਹੋਣ ਦੇ ਫ਼ਰਮਾਨ ਦੁਆਰਾ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਅਰਥਾਤ:-

1(ਏ) ਕਿ ਵਿਆਹ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਦੀ ਨਪੁੰਸਕਤਾ ਕਾਰਨ ਸੰਪੂਰਨ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਹੈ; ਜਾਂ

(ਬੀ) ਕਿ ਵਿਆਹ ਧਾਰਾ 5 ਦੀ ਧਾਰਾ (ii) ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਈ ਗਈ ਸ਼ਰਤ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਵਿੱਚ ਹੈ; ਜਾਂ

(ਏ) ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ, ਜਾਂ ਜਿੱਥੇ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੇ ਵਿਆਹ ਵਿੱਚ ਸਰਪ੍ਰਸਤ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਧਾਰਾ 5 ਦੇ ਤਹਿਤ ਲੋੜੀਂਦੀ ਸੀ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਹ ਬਾਲ ਵਿਆਹ ਰੋਕੂ (ਸੋਧ) ਐਕਟ, 1978 (1978 ਦਾ 2) ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਤੁਰੰਤ ਪਹਿਲਾਂ ਸੀ, ਅਜਿਹੇ ਸਰਪ੍ਰਸਤ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਜ਼ਬਰਦਸਤੀ ਜਾਂ ਧੋਖਾਧੜੀ ਦੁਆਰਾ ਰਸਮ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਜਾਂ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਕਿਸੇ ਵੀ ਭੌਤਿਕ ਤੱਥ ਜਾਂ ਹਾਲਾਤ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ; ਜਾਂ

(ਸ) ਕਿ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਵਿਆਹ ਦੇ ਸਮੇਂ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਗਰਭਵਤੀ ਸੀ। 10. ਸਾਨੂੰ ਇਸ ਪਹਿਲੂ ਵਿੱਚ ਵਿਸਥਾਰ ਵਿੱਚ ਜਾਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸਾਡੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ, ਇਹ ਨੋਟ ਕਰਨਾ ਕਾਫ਼ੀ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੰਬਰ 1 ਅਤੇ ਤੁਸ਼ਾਰਾ ਦੋਵੇਂ ਬਾਲਗ ਹਨ। ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਵਿਆਹ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਸਨ (ਜੋ ਕਿ ਸਥਿਤੀ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਵਿਵਾਦਿਤ ਹੈ), ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਵਿਆਹ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਵੀ ਇਕੱਠੇ ਰਹਿਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ। ਇਹ ਦੱਸਣਾ

ਨੰਦਕੁਮਾਰ ਬਨਾਮ ਕੇਰਲ ਰਾਜ
[ਏ. ਕੇ.ਸਿਕਰੀ, ਜੇ.]

ਬੇਤੁਕਾ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ 'ਲਿਵ-ਇਨ ਰਿਲੇਸ਼ਨਸ਼ਿਪ' ਨੂੰ ਹੁਣ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੁਆਰਾ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੈ ਜਿਸਨੇ ਘਰੇਲੂ ਹਿੰਸਾ ਤੋਂ ਔਰਤਾਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਐਕਟ, 2005 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਆਪਣੀ ਜਗ੍ਹਾ ਲੱਭ ਲਈ ਹੈ।

11. 'ਸ਼ਫੀਨ ਜਹਾਂ ਬਨਾਮ ਅਸ਼ੋਕਨ ਕੇ.ਐਮ. ਐਂਡ ਹੋਰ [2018 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. ਔਨਲਾਈਨ ਐਸ.ਸੀ. 343] ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਇੱਕ ਤਾਜ਼ਾ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ, ਹੈਬੀਅਸ ਕਾਰਪਸ ਦੀ ਰਿੱਟ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਦੱਸਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਇਸ ਰਿੱਟ ਨੂੰ "ਇੱਕ ਮਹਾਨ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ" ਜਾਂ "ਨਾਗਰਿਕ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਸੁਰੱਖਿਆ" ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਢੁਕਵੇਂ ਨਿਰੀਖਣ ਕੀਤੇ:

"28. ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਉਕਤ ਰਿੱਟ ਦਾ ਮੁੱਖ ਉਦੇਸ਼ ਇਹ ਦੇਖਣਾ ਹੈ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਵੀ ਉਸਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਤੋਂ ਵਾਂਝਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ। ਇਹ ਰਾਜ ਦਾ ਮੁੱਢਲਾ ਫਰਜ਼ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਇਹ ਦੇਖੇ ਕਿ ਉਕਤ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਠੇਸ ਨਾ ਪਹੁੰਚੇ ਅਤੇ ਇਸਦੀ ਪਵਿੱਤਰਤਾ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਅਧੀਨਗੀ ਨਾਲ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਨਾ ਹੋਵੇ। ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਇਹ ਦੇਖਣਾ ਹੈ ਕਿ ਨਜ਼ਰਬੰਦ ਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ, ਉਸਦੀ ਸੁਤੰਤਰ ਪਸੰਦ ਬਾਰੇ ਪਤਾ ਲਗਾਇਆ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਇਆ ਜਾਵੇ ਕਿ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਰੋਕ ਤੋਂ ਰਿਹਾਅ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਜਦੋਂ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਤਾਂ ਮੁੱਦਾ ਵੱਖਰਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਯਾਦ ਰੱਖਣਾ ਹੈ ਕਿ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦਾ ਗੀਤ ਇਮਾਨਦਾਰੀ ਨਾਲ ਗਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਚੋਣ ਦਾ ਸਤਿਕਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੁਆਰਾ ਗਰੰਟੀ ਅਨੁਸਾਰ ਇਸਦਾ ਸਤਿਕਾਰਯੋਗ ਦਰਜਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਚੋਣ ਦਾ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 19 ਅਤੇ 21 ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ, ਜੇਕਰ ਉਕਤ ਚੋਣ ਕਿਸੇ ਵੀ ਜਾਇਜ਼ ਕਾਨੂੰਨੀ ਢਾਂਚੇ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਇੱਕ ਵਾਰ ਜਦੋਂ ਉਹ ਪਹਿਲੂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਅਤੇ ਦ੍ਰਿੜਤਾ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ।

29. ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਤਰਾਜ਼ਯੋਗ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਪਤਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਗਲਤੀ ਨਾਲ ਕਿਸੇ ਸਮਾਜਿਕ ਵਰਤਾਰੇ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਜੋ ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਫ੍ਰੇਸਕੋ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਰਿੱਟ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇੱਥੇ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੰਬਰ 9 ਦੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨਾਲ ਵਿਆਹ 'ਤੇ ਅਪਵਾਦ ਲਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਪਰੇਸ਼ਾਨ ਮਹਿਸੂਸ ਹੋਇਆ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਸੀਂ ਦੇਖਦੇ ਹਾਂ, ਅਪਵਾਦ ਲੈਣ ਲਈ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਸ਼ੁਰੂ ਵਿੱਚ, ਹਾਦੀਆ ਨੇ ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ ਨਾਲ ਜਾਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੰਬਰ 7 ਨਾਲ ਰਹਿਣ ਦੀ ਇੱਛਾ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤੀ ਸੀ ਅਤੇ ਪਹਿਲੀ ਰਿੱਟ ਵਿੱਚ ਇਸ ਨੇ ਅਜਿਹਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਪਿਤਾ ਦੇ ਅੜੀਅਲ ਰਵੱਈਏ ਨੇ, ਸੰਭਵ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਨੂੰਨੀ ਮਾਪਿਆਂ ਦੇ ਪਿਆਰ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰੇਰਿਤ, ਉਸਨੂੰ ਇੱਕ ਹੋਰ ਹੈਬੀਅਸ ਕਾਰਪਸ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦਾ

ਦਰਵਾਜ਼ਾ ਖੜਕਾਉਣ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਕੀਤਾ ਜਿਸ 'ਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਮਿਤੀ 'ਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਨਾਲ ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਹਾਦੀਆ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਜਿਸਨੂੰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਇੱਕ ਅਜਨਬੀ ਕਹਿੰਦੀ ਹੈ। ਪਰ ਹਾਦੀਆ ਜ਼ੋਰ ਦੇਵੇਗੀ ਕਿ ਉਸਨੇ ਉਸ ਨਾਲ ਵਿਆਹ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਇਹ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੰਬਰ 7 ਨਾਲ ਗਈ ਸੀ ਪਰ ਇਸਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਕਦੇ ਵੀ ਇਹ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਕਿ ਉਹ, ਇੱਕ ਵੱਡੀ ਉਮਰ ਦੇ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਤੇ, ਵਿਆਹੁਤਾ ਰਿਸ਼ਤੇ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ। ਪਰ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਗੈਰ-ਵਾਜਬ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਅਪਵਾਦ ਲਿਆ ਕਿ ਮਾਪਿਆਂ ਦੇ ਪਿਆਰ ਜਾਂ ਚਿੰਤਾ ਨੂੰ ਇੱਕ ਬਾਲਗ ਦੇ ਵਿਆਹ ਦੇ ਮਰਦ ਨੂੰ ਚੁਣਨ ਵਿੱਚ ਉਸਦੀ ਪਸੰਦ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ। ਅਤੇ, ਇਹੀ ਉਹ ਥਾਂ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਗਲਤੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ, ਉਸਦੀ ਪਸੰਦ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਗੱਲਬਾਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਜਿੱਥੇ ਚਾਹੇ ਜਾਣ ਲਈ ਸੁਤੰਤਰ ਸੀ।

12. ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇੱਕ ਬਾਲਗ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਚੋਣ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਵੀ ਉਚਿਤ ਮਹੱਤਵ ਦਿੱਤਾ ਜੋ ਸੰਵਿਧਾਨ ਇੱਕ ਬਾਲਗ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ:

"54. ਇੱਥੇ ਇਹ ਦੱਸਣਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਚੋਣ ਦਾ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਪਛਾਣ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਉਸ ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ ਨੂੰ ਘਟਾਉਣਾ ਅਤੇ ਸਮਾਜ ਪ੍ਰਤੀ ਸ਼ਰਧਾ ਦੇ ਸੰਕਲਪਿਕ ਸੰਰਚਨਾਵਾਦ 'ਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਅੰਤਮ ਕਾਰਵਾਈ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਹਸਤੀ ਨੂੰ ਤਬਾਹ ਕਰ ਦੇਵੇਗੀ। ਸਮਾਜਿਕ ਕਦਰਾਂ-ਕੀਮਤਾਂ ਅਤੇ ਨੈਤਿਕਤਾਵਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਜਗ੍ਹਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਪਰ ਉਹ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਗਾਰੰਟੀਸ਼ੁਦਾ ਆਜ਼ਾਦੀ ਤੋਂ ਉੱਪਰ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਉਕਤ ਆਜ਼ਾਦੀ ਇੱਕ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਅਤੇ ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰ ਦੋਵੇਂ ਹੈ। ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦੇ ਦਲੀਲ 'ਤੇ ਚੋਣ ਵਿੱਚ ਜੜ੍ਹੀ ਹੋਈ ਉਸ ਆਜ਼ਾਦੀ ਤੋਂ ਵਾਂਝਾ ਰਹਿਣਾ ਅਯੋਗ ਹੈ। ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਦਾ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਉਸਦੇ ਅਰਥਪੂਰਨ ਹੋਂਦ ਲਈ ਅੰਦਰੂਨੀ ਹੈ। ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਹੋਣਾ ਉਸਦੀ ਖੁਦਮੁਖਤਿਆਰੀ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ; ਅਤੇ ਇਹ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਮੁੱਖ ਨਿਯਮਾਂ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰਨਾ ਵਿਅਕਤੀਗਤਤਾ ਦਾ ਆਧਾਰ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ, ਚੋਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਇੱਕ ਪਰਛਾਵਾਂ ਬਣ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਯਾਦ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਪ੍ਰਦਾਨਗੀ ਨਾਲੋਂ ਵਧੇਰੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ। ਅਜਿਹਾ ਅਸਲੀਕਰਨ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਿਸਮ ਦੀ ਸਮਾਜਿਕ ਬਦਨਾਮੀ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਪਿਤਰੀ-ਪ੍ਰਧਾਨਤਾ ਦੀ ਸਰਵਉੱਚਤਾ ਨੂੰ ਦੂਰ ਰੱਖਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਇਸ ਲਈ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਅਤੇ ਚੋਣ ਦਾ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇ ਫਲਦਾਇਕੀਕਰਨ ਲਈ ਬੁਨਿਆਦੀ ਹਨ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਅਸੀਂ ਇਸਨੂੰ ਲਾਜ਼ਮੀ ਮੁੱਢਲੀ ਸ਼ਰਤ ਕਹਿਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਾਂ।

55. ਉਸਦੀ ਚੋਣ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਨਾ ਕਰਨ ਦਾ ਮਤਲਬ ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਅਧਿਕਾਰ ਲਈ ਬੇਅਰਾਮੀ ਪੈਦਾ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇਗਾ ਜੋ ਕਿ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਰਖਵਾਲਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਦੀ ਦੂਰ-ਦੁਰਾਡੇ ਤੋਂ ਕਲਪਨਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ। ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਣਾ ਹੈ ਅਤੇ

ਨੰਦਕੁਮਾਰ ਬਨਾਮ ਕੇਰਲ ਰਾਜ
[ਏ. ਕੇ.ਸਿਕਰੀ, ਜੇ.]

ਅਧਿਕਾਰ ਦੇ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਘਟਾਉਣਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਇੱਕ ਵੈਧ ਅਧਿਕਾਰ ਨਾ ਹੋਵੇ। ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ, ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੇ ਕੇਂਦਰੀ ਮੁੱਲ ਨੂੰ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਸਕ੍ਰਿਪਟ ਲਿਖਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦੇਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਦਸਤਖਤ ਸੰਕਲਪ ਦਾ ਚਿੰਨ੍ਹ ਹੈ।

13. ਅਸੀਂ ਡਾ. ਜਸਟਿਸ ਡੀ.ਵਾਈ. ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਹਿਮਤੀ ਵਾਲੇ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਹੇਠ ਲਿਖੀ ਚਰਚਾ ਨੂੰ ਵੀ ਦੁਬਾਰਾ ਪੇਸ਼ ਕਰਦੇ ਹਾਂ। ਚੰਦਰਚੂੜ ਉਕਤ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ:

"81. ਸੋਨੀ ਗੈਰੀ ਬਨਾਮ ਗੈਰੀ ਡਗਲਸ' ਵਿੱਚ ਤਿੰਨ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਬੈਂਚ ਦੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਤਾਜ਼ਾ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇੱਕ ਕੇਸ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕੀਤਾ ਜਿੱਥੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਅਤੇ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਦੀ ਧੀ, ਜੋ ਕਿ ਇੱਕ ਮੇਜਰ ਸੀ, ਨੇ ਕੁਵੈਤ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣ ਦੀ ਇੱਛਾ ਜ਼ਾਹਰ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਜਿੱਥੇ ਉਹ ਆਪਣੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਕਰ ਰਹੀ ਸੀ, ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ ਨਾਲ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ:

"9.....ਉਸਨੇ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਝਿਜਕ ਦੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣਾ ਕਰੀਅਰ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਕੁਵੈਤ ਵਾਪਸ ਜਾਣ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਰੱਖਦੀ ਹੈ। ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਸਾਡਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਮੇਜਰ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਤੇ, ਉਹ ਆਪਣੀ ਪਸੰਦ ਅਤੇ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਇਸ ਪਹਿਲੂ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦੀ ਕਿ ਉਸਨੂੰ ਪਿਤਾ ਦੁਆਰਾ ਮਜਬੂਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਕੁਵੈਤ ਵਿੱਚ ਉਸਦੇ ਪਿਤਾ ਕੋਲ ਵਾਪਸ ਜਾਣ ਲਈ ਉਸਦੇ ਵੱਲੋਂ ਕਾਫ਼ੀ ਕਾਰਨ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਪਰ ਅਸੀਂ ਉਸਦੇ ਕਾਰਨਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਨਹੀਂ ਹਾਂ। ਉਸਨੇ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਜੋ ਕਿਹਾ ਹੈ, ਉਹੀ ਮਾਇਨੇ ਰੱਖਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹੀ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਤਰਕ ਦਾ ਕੇਂਦਰ ਹੈ, ਜੋ ਸਾਰੇ ਵਿਵਾਦਾਂ ਨੂੰ ਦੂਰ ਰੱਖਦਾ ਹੈ।

10. ਇਹ ਦੱਸਣ ਲਈ ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਜ਼ੋਰ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਜੀਵਨ ਵਿੱਚ ਬਾਲਗ ਹੋਣ ਦੀ ਉਮਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦਾ ਆਪਣਾ ਮਹੱਤਵ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਉਹ/ਉਹ ਆਪਣੀ ਚੋਣ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ। ਅਦਾਲਤਾਂ, ਜਿੰਨਾ ਚਿਰ ਚੋਣ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ, ਮਾਪਿਆਂ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਨਹੀਂ ਨਿਭਾ ਸਕਦੀਆਂ। ਧੀ ਕਾਨੂੰਨ ਅਨੁਸਾਰ ਆਪਣੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦਾ ਆਨੰਦ ਮਾਣਨ ਦੀ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਮਾਂ ਦੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਿਸਮ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਜਾਂ ਪਿਤਾ ਦੇ ਹੰਕਾਰ ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋ ਕੇ ਇੱਕ ਸੁਪਰ ਗਾਰਡੀਅਨ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਨਹੀਂ ਨਿਭਾਉਣੀ ਚਾਹੀਦੀ। ਅਸੀਂ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਰਾਖਵੇਂਕਰਨ ਦੇ ਅਜਿਹਾ ਕਹਿੰਦੇ ਹਾਂ।"

14. ਇਹ ਧਿਆਨ ਦੇਣ ਯੋਗ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਤੁਸ਼ਾਰਾ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਉਸਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੰਬਰ 1 ਨਾਲ ਰਹਿਣ ਦੀ ਆਪਣੀ ਇੱਛਾ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤੀ ਹੈ।

15. ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ, ਅਸੀਂ ਇਸ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਇਤਰਾਜ਼ਯੋਗ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਦੇ ਹਾਂ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਕਿਉਂਕਿ ਤੁਸ਼ਾਰਾ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੋਈ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸਨੂੰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਵਿੱਚ ਧਿਰ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਤੁਸ਼ਾਰਾ ਦੀ ਹਿਰਾਸਤ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੰਬਰ 4 ਨੂੰ ਸੌਂਪਣ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਅਸੀਂ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਚੋਣ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਤੁਸ਼ਾਰਾ ਦੀ ਹੋਵੇਗੀ ਕਿ ਉਹ ਕਿਸ ਨਾਲ ਰਹਿਣਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹੈ।

ਦੇਵਿਕਾ ਗੁਜਰਾਲ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ।

ਡਿਸਕਲੇਮਰ :- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ । ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਦਿਵਾਕਰ ਜੋਤੀ ਐਡਵੋਕੇਟ